

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษา 1) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรประมงเขตแม่น้ำปิง จังหวัดเชียงใหม่ 2) ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคลทางเศรษฐกิจ-สังคมที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม 3) ปัญหาและข้อเสนอแนะของประชาชนในการมีส่วนร่วมของประชาชนเขตแม่น้ำปิง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนผู้ใช้ประโยชน์จากแม่น้ำปิงภายในจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 89 ราย เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามแล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ สถิติที่ใช้คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุด ต่ำสุด ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 51.7 เป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ย 50.44 ปี ประกอบอาชีพเกษตรกรรมร้อยละ 44.9 จบการศึกษาระดับประถมศึกษาร้อยละ 57.3 ไม่มีตำแหน่งทางสังคมร้อยละ 74.2 มีจำนวนแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 3 – 5 คนถึงร้อยละ 76.8 รายได้รวมเฉลี่ยต่อปี 10,000 บาท เครื่องมือประมงที่ใช้มากที่สุดคือแห การรับความรู้และข้อมูลข่าวสารได้จากการดูโทรทัศน์มากที่สุด ประชาชนร้อยละ 95.5 เห็นว่าการช่วยกันรักษาคุณภาพน้ำในแม่น้ำปิงทำให้สัตว์น้ำมีปริมาณเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตามเพียงร้อยละ 48.3 ที่เห็นว่า การทำลายป่าต้นน้ำของแม่น้ำปิงส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศของเขื่อนและแหล่งน้ำ การศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรประมงเขตแม่น้ำปิง 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผนและด้านการใช้ประโยชน์จากทรัพยากร พบว่าประชาชนร้อยละ 50 มีส่วนร่วมในด้านการวางแผนการใช้ทรัพยากรสัตว์น้ำ แต่ประชาชนส่วนน้อย (ประมาณร้อยละ 14.2 – 55.1) ได้ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรสัตว์น้ำอย่างถูกวิธี ปึงจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศอาชีพ และระดับการศึกษา ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรประมงยกเว้นเพศชายมีส่วนร่วมในการออกกฎระเบียบการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำมากกว่าเพศหญิง ผู้ที่มีอายุมากมีการเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลี้ยงฝายแหล่งน้ำมากกว่าผู้ที่มีอายุน้อยเนื่องจากมีประสบการณ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำมากกว่าและในการทำพิธีกรรมด้านการอนุรักษ์ต้องอาศัยประสบการณ์จากผู้สูงอายุ ปึงจัยทางเศรษฐกิจ ได้แก่ จำนวนแรงงานในครัวเรือนและรายได้ของครัวเรือน และปึงจัยความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรประมงยกเว้นการสำรวจพันธุ์สัตว์น้ำของชุมชนพบว่าผู้ที่มีรายได้น้อยให้ความร่วมมือในการสำรวจพันธุ์สัตว์น้ำของชุมชนมากกว่าผู้ที่มีรายได้สูงเนื่องจากสัตว์น้ำในชุมชนสามารถลดรายจ่ายในครัวเรือนของผู้ที่มีรายได้น้อยได้ ปัญหาและอุปสรรคสำหรับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรประมง ได้แก่ ปัญหาการลักลอบจับสัตว์น้ำของคนต่างถิ่น ปัญหาเรื่องการเข้าจับกุมชาวประมงของเจ้าหน้าที่ บทบาทของเจ้าหน้าที่ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรต่อชาวประมง มีอยู่ในระดับน้อย และการได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทางการประมงมีปัญหาปานกลาง ประชาชนมีข้อเสนอแนะที่สำคัญ คือ การจัดตั้งเขตอนุรักษ์ควรทำทั้งสองฝั่งแม่น้ำปิง

This research was aimed to determine : 1) people's participation in the conservation of fisheries resources at Ping river in Chiang Mai; 2) the relationship between personal, socio-economic, and environmental factors affecting people's participation in fisheries resource conservation and, 3) problems and suggestions from local people about fisheries resource conservation. Samples used in this research consisted of 89 villagers who were beneficiaries of Ping River. Data were collected by questionnaire and analyzed by using Statistical Package for the Social Sciences. Results showed that 51.7 percent of respondents were female with average age of 50.44 years. A total of 44.9 percent of the respondents were involved with agricultural activities. About 57.3 percent obtained primary education, 74.2 percent had no social position, 76.8 percent had 3-5 household members and had an average annual income of 10,000 baht. Most fishing tools used included cast nets. Majority of knowledge and information were gained from television with many of the respondents having knowledge about the environment in relation to fisheries resource conservation. A total of 95.5 percent of respondents believed that maintenance of Ping River water quality could increase the number of aquatic organisms, however, only 48.3 percent thought that deforestation in Ping watershed would cause adverse effects on dam and aquatic ecosystems. The study of people's participation in the fishery conservation of the Ping River included planning and use of resources. Approximately, 50 percent of the respondents participated in the planning of fisheries resource conservation with only a few people (14.2 - 55.1 percent) taking correct advantage of fisheries resources. Personal factors such as sex, occupation and educational level did not affect people's participation in fisheries conservation except among male respondents who participated in the fishery conservation regulations more than females. Older people provided more ideas about dam spirits than younger ones because the former had more experience in fisheries conservation that involved many ceremonial events. Economic factors such as number of household labor and income as well as knowledge about environment, did not affect people's participation in the conservation of fishery resources except in fish survey. The study revealed that people with low income actively cooperated in the survey more than those who had higher income since fishing could reduce expenses for buying fish. Problems and obstacles for participation in fishery resource conservation included issues of illegal fishing from non-resident fishermen, arrests of illegal fishermen by authorities, inadequate role of conservation officers, and little information on fishery conservation issues. The most important recommendation of the study was the establishment of reservation areas that should include both banks of the Ping River.